

ČESKÉ PRAVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE, ŽITNÁ UL. Č. 4b. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 40 Kč I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU. — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO Kč 4

ROČNÍK XV.

V PRAZE, V LEDNU 1933.

ČÍSLO 1

Do nového roku.

Přehlížíme-li výsledky roku právě uplynulého, nemáme mnoho příčin se radovati. Bilance není právě utěšená, a prognosy pro nejbližší budoucnost nejsou rovněž růžové.

Nový notářský řád, který by dal notářství skutečně pevnou basi a možnost dalšího rozvoje, není dosud uskutečněn, ba máme obavy, není-li uzákonění jeho hudbou ještě velmi vzdálené budoucnosti. Překvapení v tomto směru dočkali jsme se téměř úplným odvržením poslední vládní osnovy, takřka již definitivně zpracované, a nástinem osnovy nové, sdělané podle právě projednané osnovy řádu advokátního. Loyálně přiznáváme, že nová osnova skýtá nám mnohé výhody, jichž jsme dosud postrádali; má však také různá ustanovení, jež dosavadní stav zhoršují a nabytá již práva naše zkracují. Bude proto zapotřebí ještě usilovné a svorné práce, aby toto dílo se stalo zákonem opravdu dobrým a praktické potřebě občanstva i notářů vyhovujícím. Tak zejména nebylo dosud vyhověno těmto našim oprávněným požadavkům:

1. rozšíření obligatornosti notářského aktu i pro různá další majetkoprávní jednání mezi manžely — kromě v osnově již uvedených — totiž pro uznání vlastnictví, uznání dluhu (snad jen nedopatřením přehlédnuté, avšak vžitě i platné dosud v oblasti bývalých notářských řádů jak rakouského tak i uherského), dále pro v posléze uvedené oblasti platné postupy pohledávek a vůbec všechna právní jednání, jimiž jeden z manželů převádí na druhého vlastnictví nebo požívání nemovitosti z důvodu jakéhokoliv; dále pro plné moci mezi manžely dle norem platných v zemi slovenské a podkarpatoruské, totiž generální vůbec, speciální pak k přijetí zápůjčky, uznání dluhu, převzetí platebního smlouby, zcizení nebo zatížení nemovitosti, nabytí nemovitosti za úplatu a bezplatnému zřeknutí se práva; konečně pro zastavení movitých věcí v uschování dlužníka zůstávajících, a zřízení hypoteky rejstříkové;

2. ponechání dosavadního zástupčího práva ve věcech sporných i trestních, a připuštění zastupování i před nejvyšším správním soudem alespoň v oněch věcech, které notáři v mezích své působnosti zastupovali před instancemi správními;

3. zrovnoprávnění notářské praxe a zkoušky s praxí a zkouškou advokátní a soudcovskou, kteréž nejsou ani obsažnější ani zodpovědnější nad naše;

4. jmenování notářů presidentem republiky nebo alespoň vládou;

5. opětné zavedení obligatorního projednávání všech pozůstalostí.

Bez splnění těchto požadavků byl by nový zákon torsem, jež by našemu stavu spíše uškodilo než prospělo.

Ani v jiných aktuálních otázkách není lépe: osnova zákona o pokoutnictví, jež by nás účinně chránil proti tomuto nesmírně rozšířenému nešvaru, nepokročila nikterak; ingerence notářů při zaknihování přidělů a různých jiných úkonů pozemkové reformy taktéž není dosud upravena; marně voláme po zřízení vlastního samostatného pensijního ústavu; novým zákonem o rozšíření působnosti finančních prokuratur má být omezeno naše zastupování samosprávných svazů; daňové zatížení nesmírně vzrostlo jednak nemírnými přírůžkami, zavedenými dokonce se zpětnou platností, tedy dvojnásobně tíživými, jednak všeobecným zvyšováním přiznaného výtěžku notářských kanceláří podle všelijakých odhadů a směrnic; taktéž veřejné dávky včetně sociálních břemen znamenitě vzrostly; na všech stranách těžce neseme důsledky krize, kterou jsme nezavinili, ale před kterou jako nutným důsledkem nepromyšleného hospodaření naši příslušníci při různých příležitostech varovali. A v této době jako ironický výsměch podalv některé kruhy ještě návrh na snížení našich sazeb! V návrhu tom, jež svědčí o naprosté neinformovanosti pisatele o podstatě i zodpovědnosti působnosti notářovy, jest práce naše zlehčována způsobem přímo neslýchaným. Není nám ovšem známo, jak takový pisatel nahlíží na př. na výkony zprostředkovatelské a pod., proti jejichž sazbám jsou naše odměny přímo žebrácké, ale už toto factum samo dokumentuje nynější myšlenkový chaos, jež místo poctivé analýsy příčin krize a hledání účinného léku proti ní hledí krisi tuto ještě více rozšířiti a prohloubiti.

Snad je to také důsledek válečné a poválečné demoralisace, zachvátivší mnohé jedince i celé vrstvy, jež odvykly již solidnímu hospodářskému životu, založenému na práci a spořivosti, a jež vidí cíl života jen v užívání světa a rychlém zbohatnutí, ať již za cenu jakoukoliv.

Bohužel ani náš stav nezůstal ušetřen podobného zjevu, byť u nás zcela ojedinělého. Jest ještě v živé paměti neblahý případ rychnovský, jež otrásl každým příslušníkem našeho stavu a pobouřil celou veřejnost;

avšak v tomto výstražném případě osvědčil náš stav krásně svou solidaritu a pevnost, rozhodnuv se postarati se sám o to, aby nehodným příslušníkem nebyla nikomu způsobena škoda.

A jako v tomto případě, i v ostatních musíme stále si býti vědomi toho, že budoucnost jest jediné v nás, jen sobě můžeme důvěřovati, a nesmíme spoléhati ani na sliby ani na ohledy kohokoliv jiného.

Notářství ve svém dlouholetém vývoji se osvědčilo jako nutný a důležitý článek ve složitém systému justiční služby. Osvědčuje se zvláště v nynější době, kdy soudní řízení i v jednoduchých věcech se protahuje mnohdy i na více let, čímž věřitelům vznikají škody a ohrožení dobytosti jejich pohledávek. Jakou cenu má zde vykonatelný notářský spis, umožňující ihned vedení exekuce! Tuto skutečnost začínají správně oceňovati již i některé peněžní ústavy, zvláště záložny, jejichž pohledávky mívají jen zřídka prvé pořadí a u nichž tedy jakýkoliv průtah v uspokojení znamená často značné ztráty.

A nepochybujeme, že se notářství osvědčí i v budoucnu jako ideální instituce osvědčovací k upravování soukromoprávních poměrů a vztahů, že z nynější krise a nepřízné doby vyjde opět upevněno a posíleno, a že tradicionelní úcta a vážnost, jaké se náš stav vždy těšil, mu zůstane zachována i nadále. To musí vždy býti naší maximou, naším programem. Musíme dokázati svou práci, že jsme hodni odkazu našimi slavnými předchůdci nám zůstaveného, musíme každé i sebe menší věci se poctivě a svědomitě věnovati, a stále se vzdělávati, abychom se v nynější spleti nových zákonů i nařízeních dokonale vyznali a aby úprava námi provedená byla při materiální správnosti vždy i hospodářsky nejvýhodnější. Pak nebude nikoho, kdo by se odvážil instituci notářství nebo náš stav jakkoliv napadati.

Ostatně zdá se, že i všeobecná krise již povoluje a blíží se počátky nové konsolidace hospodářství národů i jednotlivců. Novoroční projevy vynikajících státníků a národohospodářů všech států vyznačovaly se v tom směru značným optimismem. A s návratem řádného hospodaření přestanou též expansivní nájezdy do sféry našich zájmů, podnikané se strany nejrůznějších našich »přítelčků«, nikoliv ovšem z důvodů služby občanstvu a státu, nýbrž jen pro vlastní výdělkářství.

Nicméně stále musíme býti na stráži, pevně se semknouti a s duchem pravé kolegiality se podporovati, abychom odolali všem nepřátelským útokům i škůdcům vnitřním, a své posice si čestně uhájili i přes nepřízeň a zlobu doby.

A za těchto předpokladů můžeme jíti do nového roku s plnou důvěrou!

Sekr. nejv. soudu Dr. O. KUNZE:

O včasnosti rekursu podle zák. čís. 100/31 Sb. z. a n.

(Zákon o základních ustanoveních soudního řízení nesporného.)

V praxi byla nadhozena otázka, zda pro řízení podle zákona o základních ustanoveních soudního řízení nesporného ze dne 19. června 1931 čís. 100 Sb. z. a n. a zejména v rekursním řízení platí též předpis § 89 zákona o organizaci soudu o nezapočítání dnů poštovní

dopravy do běhu lhůt. Pochybnosti o kladné odpovědi na otázku tu vznikly ze znění třetí věty prvního odstavce § 38 cit. zák., podle níž »za den podání pokládá se den, kdy rekurs došel soudu první stolice.«

V zákoně není výslovně odpovědi na nadhozenou otázku a nedává ji ani důvodová zpráva k vládnímu návrhu o něm, tisk 254 z roku 1932. Avšak znění § 89 zák. o org. s. (srov. i zák. ze dne 27. dubna 1923 čís. 100 Sb. z. a n.) nedovoluje vážné pochybnosti o tom, že jeho ustanovení platí pro všechny občanské věci právní a pro všechny úkony soudního řízení, tedy též pro rekursní lhůty v nesporném řízení. Též názoru jsou také Dr. Horák »Soudní řízení nesporné« na stránce 119 a František Mrština »Všeobecné soudní řízení nesporné« na str. 136.

Pochybnosti o správnosti tohoto názoru nelze opřít ani o znění řečené třetí věty prvního odstavce § 38 zák. čís. 100/31, třebaže by se tak mohlo na první pohled zdáti. Apodiktické její znění ovšem nedovoluje použití § 89 zák. o org. s., avšak jen v případě § 38 zák. čís. 100/31 právě upravovaném. Podle marginální rubriky nadpisu pojednává § 38 cit. zák. o tom, »kde se rekurs podává«. Stanově v první větě, že rekursy mají býti podány u soudu první stolice, nařizuje v druhé větě, že »rekursy podané u vyšší soudní stolice mají býti z úřední moci ihned postoupeny soudu první stolice«, a dokládá v třetí větě, že »za den podání pokládá se den, kdy rekurs došel soudu první stolice«. Z této souvislosti plyne jasně, že se jeho třetí věta vztahuje jen k předchozím dvěma větám a jen k sběhu věcí v nich vylíčeném. Kdyby zákon byl chtěl vysloviti zásadu platnou povšechně též pro jiné případy v něm upravené, byl by je musil důsledně pojmuti do § 36 zák. čís. 100/31 pojednávajícího o lhůtě k podání rekursu. Nedá se ostatně ani dobře mysliti, že by zákonodárce byl zamýšlel, zrušiti vymoženost novějšího zákonodárství zavedenou pro území kdysi rakouské zákonem ze dne 27. listopadu 1896 čís. 217 ř. z. a rozšířenou pro území kdysi maďarské zákonem ze dne 27. dubna 1923 čís. 100 Sb. z. a n. právě pro oblast zákona upravujícího především péči o osoby jsoucí pod zvláštní zákonnou ochranou, a že by to byl učinil takřka mlčky, totiž bez výslovného stanovení tak nečekané a z povahy věci nijak neplynoucí výjimky. Tu stanovil, a to výslovně, ale jen tehdy, když účastník podal rekurs přímo u soudu vyšší stolice. Učinil tak z dobrých důvodů. Bylo by nespravedlivé poskytnouti výhodu nezapočítání poštovního běhu do opravné lhůty i neobežetnému účastníkovi, jenž rekurs podal u nepříslušného soudu, jímž vlastně měl býti odmítnut (srov. nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 28. srpna 1860 čís. 205 ř. z. a § 126 knih. zák.). Dostává se mu již dosti výhody, když zákon v druhé větě prvního odstavce téhož paragrafu nařizuje, aby pochybený opravný prostředek byl postoupen soudu první stolice, a zajistě nemá spravedlivého nároku na další výhodu, aby mu také ještě lhůta poštovního běhu jeho zaviněním prodloužená nebyla započítána. Při tom »nemusí účastník z toho« — jak praví důvodová zpráva — »vzejíti žádná újma, jestliže dojde rekurs ještě v zákonné lhůtě«. Stihne-li ho přece, je to jen spravedlivý následek vlastního jeho zavinění. Nová úprava věci se podstatně odchyluje od dosavadní praxe, jak se ustálila od rozhodnutí čís. 5352 sb. n. s., podle něhož v řízení mimosporném jest opravný prostředek podán včas, byl-li sice řízen na soud nepří-